Talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta:

- **"Ehdotus neuvoston direktiiviksi eläinten terveyttä koskevista edellytyksistä saatettaessa vesiviljeltyjä eläimiä ja tuotteita markkinoille annetun direktiivin 91/67/ETY muuttamisesta *Gyrodactylus salaris* -loisen osalta", ja**

- **"Ehdotus neuvoston direktiiviksi yhteisön vähimmäistoimenpiteistä tiettyjen kalatautien torjumiseksi annetun direktiivin 93/53/ETY muuttamisesta"** [1]

(97/C 56/07)

Neuvosto päätti 9. heinäkuuta 1996 EY:n perustamissopimuksen 43 ja 198 artiklan mukaisesti pyytää talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainituista ehdotuksista.

Asian valmistelusta vastannut maa- ja kalatalousjaosto antoi lausuntonsa 3. lokakuuta 1996. Esittelijänä oli Seppo Kallio.

Talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 30. ja 31. lokakuuta 1996 pitämässään 339. täysistunnossa (lokakuun 31. päivän kokouksessa) seuraavan lausunnon vastaäänittä ja yhden pidättyessä äänestämästä.

1. **Ehdotus neuvoston direktiiviksi eläinten terveyttä koskevista edellytyksistä saatettaessa vesiviljeltyjä eläimiä ja tuotteita markkinoille annetun direktiivin 91/67/ETY muuttamisesta *Gyrodactylus salaris* -loisen osalta**

1.0.1. Komission ehdotuksen tarkoituksena on järjestää lohikalojen kauppa *Gyrodactylus salaris* -loisen leviämisen estämiseksi, ottaa käyttöön kalojen terveystodistus IHN- ja VHS-virustautien leviämisen estämiseksi ja lyhentää alueen hyväksyttävyyteen vaadittava tarkkailuaika neljästä vuodesta kahteen.

1.0.2. Direktiivin 91/67/ETY liitteessä A luetellaan torjuttavat kalataudit, jotka on jaettu vaarallisuutensa ja niiden edellyttämien vastatoimien mukaan kolmeen ryhmään.

1.1. *Yleistä*

1.1.1. Luonnonlohikannoille vaarallinen gyrodactyloosia aiheuttava *Gyrodactylus salaris* -loinen esiintyy Euroopan unionin alueella ja erityisesti Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa. Loinen on tunnistettu myös Espanjasta, Portugalista, Ranskasta ja Saksasta. Monien jäsenmaitten loistilannetta ei kuitenkaan tunneta, mutta aiempien kalansiirtojen vuoksi on todennäköistä, että loinen on levinnyt laajalle alueelle Euroopassa.

1.1.2. *Gyrodactylus salaris* -loisen on todettu aiheuttavan suuria tuhoja Atlantin lohen (*Salmo salar*) pohjoisille luonnonkannoille. Loinen tuhoaa infektoituneen lohikannan tappamalla lohen jokipoikaset. Lohikannan tuhoutuminen vähentää lohen biodiversiteettiä ja aiheuttaa suuria taloudellisia tappioita kalastus- ja matkailuelinkeinolle sekä paikallisille asukkaille. *Gyrodactylus salaris* -loinen lisääntyy erittäin tehokkaasti, minkä vuoksi vähäinenkin loismäärä voi aiheuttaa suuren tuhon. Loinen voi levitä alueelta toiselle kalansiirtojen sekä luonnonvesissä vaeltavien kalojen mukana.

1.1.3. Euroopan unionin alueen lohikannoissa ei ole toistaiseksi raportoitu *Gyrodactylus salaris* -loisen aiheuttamista tuhoista. Itämeren alueen lohikannat ovat tutkimuksissa osoittautuneet Atlantin lohta kestävimmiksi *Gyrodactylus salaris* -loista vastaan. Norjassa *Gyrodactylus salaris* -loinen on aiheuttanut suuria tuhoja Atlantin lohen kannalle 38 joessa. Euroopan unionin alueella on loiselle alttiita lohikantoja Jäämereen laskevissa lohijoissa Pohjois-Suomessa ja mahdollisesti Isossa-Britanniassa ja Irlannissa.

1.1.4. *Gyrodactylus salaris* -loisen torjunta joen lohikannan saatua tartunnan on erittäin vaikeaa ja kallista. Erityisesti suuressa vesistössä, jossa laajojen jokialueiden lisäksi on järviä, on loisen hävittäminen hankalaa, ja on kyseenalaista, voidaanko lohikanta lainkaan pelastaa.

1.1.5. *Gyrodactylus salaris* -loisen levinneisyyttä tulisi tarkemmin selvittää loisen haittavaikutusten ja kalansiirtoihin liittyvien riskien arvioimiseksi. Eri alueilla vaikuttavien *Gyrodactylus salaris* -loisten aiheuttama tauti ja lohikantojen vastustuskyky loista vastaan tulee niin ikään selvittää.

1.1.6. *Gyrodactylus salaris* -loinen voi levitä sekä siirtojen yhteydessä että luonnonkalojen mukana laajal-

[1] EYVL N:o C 242, 21.8.1996, s. 13

lekin alueelle lohen lisäksi myös muiden elävien kalojen välityksellä. Loisen leviämisen torjumiseksi tulisi EU:n jäsenmaiden toimia tiiviissä yhteistyössä keskenään sekä unioniin kuulumattomien naapurimaiden kanssa loisen levinneisyyden kartoittamiseksi, lisätietojen hankkimiseksi ja levittämiseksi.

1.1.7. Euroopan komissio on tehnyt yhteistyötä Norjan kanssa kalatautien leviämisen ehkäisemiseksi. Norja pyrkii toteuttamaan kalatautien ja loisten torjuntajärjestelmiä vastaavalla tavalla kuin Euroopan unioni. Venäjän kanssa komissiolla ei ole ollut kalatautiasioissa suoria yhteyksiä.

1.1.8. Kalanviljelyelinkeinoa ja luonnonkalakantoja uhkaavat nykyisten kalatautien ja loisten lisäksi myös toisilla alueilla harmittomat loiset ja taudit tai kokonaan uudet taudinaiheuttajat, jotka voivat levitä tahattomasti luvallistenkin siirtojen mukana. Komission tulisikin pyrkiä kalatautien torjunnassa luomaan rakenteita, joiden avulla pystyttäisiin rajoittamaan tunnettujen kalaloisten ja tautien lisäksi tulevaisuudessa todettavia uusia vaarallisia tauteja.

1.1.9. IHN- ja VHS-virustautien leviäminen ei-hyväksytyillä vyöhykkeillä (joita ei ts. ole virallisesti hyväksytty puhtaiksi IHN- ja VHS-virustaudeista) oleviin kalanviljelylaitoksiin on aiheuttanut suuria taloudellisia tappioita. Erityinen IHN/VHS-virustautitodistus ehdotetaan otettavaksi käyttöön kalojen, mädin ja maidin kaupassa ei-hyväksytyillä vyöhykkeillä. Todistusjärjestelmä parantaisi mahdollisuuksia estää IHN- ja VHS-virustautien siirtymisen ei-hyväksyttyjen vyöhykkeiden välillä ja niissä oleviin kalanviljelylaitoksiin.

1.1.10. Euroopan unionin kalatautisäädöksissä pyritään ottamaan huomioon Maailman eläintautijärjestön OIE:n ("Office International des Epizooties") suositukset. Niiden mukaisesti ehdotetaan tietystä kalataudista puhtaaksi hyväksyttävän vyöhykkeen aseman saavuttamiseksi tarvittavien tutkimusten ja tarkkailun kestoajan lyhentämistä neljästä vuodesta kahteen.

1.2. *Erityistä*

1.2.1. 1 artikla

1.2.1.1. Komission ehdotukseen on tehty muutokset, jotka aiheutuvat *Gyrodactylus salaris* -loisen siirtämisestä liitteen A luettelosta III luetteloon II. Samalla luettelon II tauteja koskevia määräyksiä tarkennetaan erikseen virustautien ja *Gyrodactylus salaris* -loisen osalta.

1.2.1.2. Komitea huomauttaa, että kalasiirrot vesistöalueille, missä elää *Gyrodactylus salaris* -loiselle herkkiä luonnonvaraisia lohikantoja, sisältävät aina riskin, etteivät loistutkimukset, joiden perusteella lupa siirtää kalat laitokseen tai luonnonveteen saadaan, ole riittävän kattavia.

1.2.2. 1 artikla, 3 kohta

1.2.2.1. Tulkintaerojen välttämiseksi liitteessä A tulisi esittää tarkemmin, mitä kalalajeja tarkoitetaan, käyttämällä kaikista lajeista ja lajiryhmistä tieteellisiä nimiä.

1.3. *Päätelmät*

1.3.1. Komitea kannattaa komission ehdotusta direktiivin 91/67/ETY muuttamisesta *Gyrodactylus salaris* -loisen siirtämiseksi liitteen A luettelosta III luetteloon II. Muutoksella voidaan tehostaa Atlantin lohen luonnonkannoille erittäin vaarallisen loisen torjuntaa.

1.3.2. Komitean mielestä voimassaolevien direktiivien tekniseen toteuttamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota niiden luettavuuden parantamiseksi. Varsinkin direktiiveihin tehtyjen muutosten vuoksi ne tulisi ajoittain kirjoittaa kokonaan uudestaan.

1.3.3. Komitea korostaa yhteistyötä Euroopan unionin sisällä ja yhteistyön lisäämisen tarvetta Euroopan unioniin kuulumattomien naapurimaiden kanssa, jotta vaarallisia kalatauteja ja -loisia voitaisiin vastustaa tehokkaammin.

1.3.4. Komitea esittää kalatauteihin ja -loisiin liittyvän tutkimuksen määrän lisäämistä, jotta edellytykset vaarallisten tautien torjuntaan olisivat riittävän hyvät. Tutkimus on tärkeää myös terveydellisistä ja taloudellisista syistä, sillä kuluttajan on voitava luottaa elintarvikkeeksi päätyvien kalatuotteiden hyvään laatuun.

1.3.5. Komitea korostaa, että aiheeton vetoaminen kalatauteihin ja -loisiin kaupankäynnin esteenä tulee voida torjua. *Gyrodactylus salaris* -loisen siirto luettelosta III luetteloon II voi vaikuttaa arvaamattomasti koko Euroopan unionin kalakauppaan, jos loinen samastetaan pahojen kalatautien aiheuttajina tunnettuihin viruksiin.

1.3.6. Komitea kannattaa komission ehdotusta todistusjärjestelmien käyttöönotosta IHN- ja VHS-virustautien leviämisen estämiseksi siirtojen yhteydessä myös ei-hyväksytyillä vyöhykkeillä.

1.3.7. Komitea kannattaa komission ehdotusta OIE:n suositusten noudattamisesta lyhentämällä hyväksyttävän vyöhykkeen valvonta-aikaa neljästä vuodesta kahteen. Komitea edellyttää kuitenkin, että näytteenotto

ja tutkimukset ovat riittävän laajat, jotta muutos ei vähennä hyväksynnän perustana olevien tutkimusten luotettavuutta.

2. Ehdotus neuvoston direktiiviksi yhteisön vähimmäistoimenpiteistä tiettyjen kalatautien torjumiseksi annetun direktiivin 93/53/ETY muuttamisesta

2.0.1. Komission ehdotuksen tarkoituksena on muuttaa direktiivi 93/53/ETY koskemaan vain virustauteja, koska siinä säädetyt toimenpiteet eivät enää koskisi luetteloon II siirrettävää *Gyrodactylus salaris* -loista.

2.1. *Yleistä*

2.1.1. Komission ehdotus on luonteeltaan tekninen ja liittyy komission ehdotukseen neuvoston direktiiviksi eläinten terveyttä koskevista edellytyksistä saatettaessa vesiviljeltyjä eläimiä ja tuotteita markkinoille annetun direktiivin 91/67/ETY muuttamisesta *Gyrodactylus salaris* -loisen osalta.

2.1.2. Komitean mielestä virustautien nimien jälkeen tulisi kirjoittaa taudin vakiintunut lyhenne, mikä selkeyttäisi muutosten luettavuutta ja samalla varmistaisi, että kyseessä olevat taudit tulkitaan oikein. Lyhenteet on esitetty liitteessä A.

2.2. *Erityistä*

2.2.1. 1 artikla, 3 kohta

2.2.1.1. Komitea esittää, että koska direktiiviin 91/67/ETY on tehty tähän kohtaan muutos direktiivissä 93/54/ETY, siihen myös selvyyden vuoksi viitataan tekstissä.

2.3. *Päätelmät*

2.3.1. Komitea kannattaa komission ehdotusta direktiivin 93/53/ETY muuttamisesta koskemaan vain virustauteja, koska direktiivissä määrätyt toimenpiteet eivät enää koskisi luetteloon II siirrettävää *Gyrodactylus salaris* -loista.

2.3.2. Komitean mielestä voimassaolevien direktiivien tekniseen toteuttamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota niiden luettavuuden parantamiseksi. Varsinkin direktiiveihin tehtyjen merkittävien muutosten yhteydessä ne tulisi ajoittain kirjoittaa kokonaan uudestaan.

2.3.3. Komitea korostaa myös tiedotuksen merkitystä direktiiveihin tehtyjen muutosten saattamiseksi kuluttajien ja elinkeinoelämän tietoon.

Bryssel, 31. lokakuuta 1996.

Talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Tom JENKINS